

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a este de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Folia una data pe septamana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tiera esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 1.

Brasovu, 1. Ianuaru 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Contributiunile Transilvaniei in referintia catra finantiele imperiului austriacu.

II. (Urmare din an. trecut)

Déca noi in articolulu de mai nainte amu priimitu ipotes'a, dupa care totu felulu de contributiuni si crescaturi ar fi se se arunce pe tiera in proportiunea numerulu locuitorilor, ne-amu avutu caus'a de ajunsu, care este, ca multi dintre reprezentantii altoru tiera ne luandu la cumpana impregiurarile faptice ale Transilvaniei (pe care neci ca o cunoscu de locu), ne scotu cumu amu dice ochii cu aceea, ca privindu atatu la numerulu sufletelor, catu si la arealulu tierii nóstre, noi platimu contributiuni relative fórté puține. Spre acestu scopu s'au intocmitu si tabele, de care se vedu publicate si in operatele statistice oficiale.*) Deci unele cá acestea trebue se ni le facemu cunoscute fiacare din noi, pentrucá cu atatu mai de timpuriu se ne si pregatimu de aparare cu alte temeieri re'nfrangátóre, séu adeca se respundemu cu folosu pentru tier'a nostra la intrebarile de natur'a celei puse de noi la locul alu treilea. Eata aici o tabela séu schema de acelea, de care ne fú vorb'a mai in susu.

Sumele tuturor contributiunilor direpte si indirepte, adunate separatu din fiacare tíera de coróna, apoi calculate dupa teritorii si dupa numerulu sufletelor in anulu 1857.

Numele tierii	Arealulu pe mi-liare quadratu	Nrulu locuitorilor in 1857	Sumele contributiuni direpte	Sumele contributiuni indirepte	Catu se vine pe 1 capu
					fl. cr
Ungaria	3123 ¹ / ₃	8.125,785	17.427,654	31.778,518	6 5
Transilvania	1054 ¹ / ₃	2.172,749	3.405,264	6.910,658	4 48
Galitia resar.	963 ¹ / ₂	3.012,849	3.811,267	10.409,367	4 72
Boemia	902 ² / ₃	4.705,525	13.366,391	16.407,905	7 72
Banatu et Voiv.	521	1.540,049	4.897,391	5.694,784	7 21
Tirolu et Voral.	500	851,216	1.052,851	4.758,139	6 82
Galitia apus.	400 ¹ / ₂	1.584,621	1.836,436	7.536,367	5 90
Stiria	389 ³ / ₄	1.056,773	2.434,151	7.151,156	9 7
Moravia	386 ¹ / ₃	1.867,094	5.670,826	9.189,228	7 96
Lombardia	361	2.747,500	11.051,619	19.258,209	11 3
Austria de josu	344	1.681,697	10.887,898	29.528,230	24 4
Croatia, Slav.	318 ¹ / ₃	865,009	1.728,889	4.089,554	6 73
Dalmatia	222	404,499	429,326	1.432,521	4 60
Austria super.	208 ¹ / ₃	707,450	2.394,848	10.110,323	17 68
Bucovina	181 ³ / ₄	456,920	475,765	1.557,474	4 45
Carintia	180	332,456	796,130	1.507,164	6 92
Carniolia	173 ¹ / ₅	451,941	1.004,492	2.354,055	7 43
Istria	138 ¹ / ₃	520,978	1.544,819	6.245,082	14 96
Salisburg	124	146,769	428,483	2.405,587	19 61
Silesia	89 ¹ / ₂	443,912	1.051,267	2.110,108	7 11

Din acestea contributiuni lipsescu, precumu de sine se intielege, unelé crescaturi, cu care imperiulu nu are a face nemicu, ci numai respective tier'a, care inse de

*) Tafeln zur Statistik des Steuerwesens im österreichischen Kaiserstaate, ad. a. 1856. Wien. — Beitrag zur Geschichte und Statistik des Steuerwesens in Siebenbürgen von C. A. Bielz. Hermannstadt, 1861.

altumintrea sunt fórté diferitóre dupa trebuintiele diferiteloru provincii.

Mai departe totu din mai susu decopiat'a tabela se vede, cumuca computandu contributiunile dupa numerulu locuitorilor, atunci numai Transilvani'a, Dalmati'a, Galiti'a resaríténa si Bucovin'a ar fi acelea tiera, care ar' plati cea mai usióra contributiune; si totusi, lucru la parere strainu, tocma locuitorii acestoru tiera sunt aceia, carii se vaiera mai amáru asupra greutatii dariloru.

Spre a pune cercetariloru nóstre o temelia si mai noúá, lasati cá se scótemu din preliminarulu regimulu imperatescu pregatitu pentru an. 1864*) inca si alte cifre de mare insemnatate. Dupa acelasu adeca locuitorii Ardealului au se platésca pe a. 1864.

Contributiuni direpte, séu numite proprie dari:

	v. a. fl.
1. Darea de pamentu (Grundsteuer)	1,471,167
2. Darea pe cladiri (Gebäudesteuer)	293,500
3. Darea capului (Personal-Erwerbsteuer)	1,350,000
4. Darea din venituri (Einkommensteuer)	180,000
5. Inmultirea crescaturii estraordinarie (Erhöhung des ausserordentlichen Zuschlages)	317,867
6. Darea estraordinaria (Ausserordentliche Steuer)	288,000

Sum'a contributiuniloru direpte séu

numite proprie dari 3,900,534

Eara contributiuni indirepte.

A. De consumu:

1. Darea pentru fertulu de vinarsu-rachiu	1,640,000
2. Darea pentru vinu si mustu	140,000
3. Darea pentru fertulu de bere	67,000
4. Accis'a pentru macelatul de carne	220,000
5. Alte venituri mierunte	1,850

Sum'a dariloru de consumu

2,068,850

B. Venitulu din vamile tierii (Zoll)	262,064
C. Venitulu din sare	3,340,766
D. Venitulu din monopolulu tabacului	1,856,826
E. Venitulu din timbruri	429,110
F. Venitulu din tace pentru titule etc.	16,805
G. Venitulu din tacele judecatoresci	522,405
H. Venitulu din loteria	410,670
I. Venitulu dela vami de drumuri si de poduri (Mäuthe)	141,600
K, L, M. Veniturile din fiscalitati, montanistica, monetaria au scadiutu in Transilvani'a preste tóta asteptarca, in catu din tóte acestea abia se scotu cá la	300,000
N. La poste resulta paguba	

Sum'a venituriloru fiscale

7,280,246

Adunandu cele trei sume principale intr'o singura suma si adeca:

Contributiunea dirépta	3,900,534
Contributiunea indirépta	2,068,850
Veniturile fiscale	7,280,246

Sum'a tuturor venituriloru din Tranni'a face

pe a. 1864 Salvo errore calculi 13,249,630

*) Beilagen zum Staatsvoranschlag pro 1864. III. Band 1. Heft. Directe Abgaben und 2. Heft. Indirecte Abgaben.

Amu disu venituri cu terminu mai generalu; pentru ca sum'a contributiunilor proprie si strinsu numite asiá, ar fi numai 5,968,850, la care apoi adaugunduse veniturile fiscale, sum'a se suie acolo, unde veduramu.

Acel'a, care cunósce din statistica sumele cele cumplite cu care se tienu staturile suverane mari si mici in Europ'a; aceia, carii voru lua in consideratiune de aprópe tabel'a comparativa de dinsusu; aceia, carii voru computa in bani bine si cu deameruntulu tóte lucrurile de dile, dieciuielile, darile in bani si in naturalii ale multimii de iobagi facute atatu Domnilor lor, catu si amplotatilor municipali, pe carii 'i ingrasia pana la 1848 mai alesu locuitorii tierani, — abstragundu apoi pe unu minutu dela tóte alte impregiurari cu totul vitrege ale tierii nóstre, va fi constrinsu a recunósce in cugetulu seu, ca cifr'a totala a darilor ardeleni, socotita in sinesu, neci decumu nu ar fi apasatóre, pentruca in Europ'a, afara numai de elvetiani, tóte ceelalte popóra platescu fara asemenara mai multu. Ci earasi acela, carele va intra mai afundu in cercetarea sistemii de contributiune, va descoperi fara indoieála, cumuca acésta in mai multe privintie este fórté apasatóre pentru unele si mai usióra pentru alte clase ale locuitorilor; prin urmare, ca acea sistema trebue se se supuna neaparatu la o reforma radicala, eara acésta reforma are se incépa dela — darea capului*). Preste aceste cercetatorulu inestratu cu cunoscintie din asiá numit'a economia nationala, cumu si din sciintiele finantiale va pune in frunte m'acsim'a, cumuca: pentruca locuitorii unei tieri se fia in stare de a plati dari mari, statulu, regimulu, legislativ'a sunt datóre ale si deschide mediulóce de castiguri multe si mari. Si eata, acésta e problem'a cu a carei deslegare e insarcinata in timpulu de facia mai alesu comisiunea legislativa asediata pentru reform'a sistemii de contributiune. O problema acést'a mare si grea, pe care comisiunea numita abia va fi in stare de a o deslega in cursu de unu anu intregu. Eata deci un'a din cauzele, pentru care amu sustienutu, ca deputatii ardeleni venindu la Vien'a in mediuloculu lucrurilor, coplestiti cu trebile curente, nu avura de unde luá tempulu fisicu spre a se ocupa cu reform'a sistemii de contributiune, candu mai vertosu si diet'a 'i alese si tramise aici numai cá pre fuga, fara picu de informatiune séu indireptariu pentru astadata.

Intr'aceea mai este o impregiurare ce din nenorocire vorbesce prea tare in defavórea locuitorilor Transilvaniei. Noi credemu, ca cetitorulu o va fi gacitu si pana acumu din minutulu in carele ceti mai in susu preliminarulu anului 1864.

(Va urma.)

Brasiovu, 31. Dec. v. Dumineca in 12/24. Januariu a. c. se va serba **BALULU REUNIUNEI FEM. ROM.** scl. in tóta splendórea indatinata, in Redutu. Inrat'a de persóna 1 fl. 60 cr. m. a. Iubitorii de filantropia sunt invitati din partea comitetulu Reuniunei a lua parte cu binefacatoriulu loru concursu.

Brasiovu, 1. Jan. 1864. Situati in punctulu de vedere alu trecutulu si viitoriulu anu se ne ecsaminamu celu pucinu prin trécatu, cá ce lupta politica amu luptatu, si cari sunt rezultatele acestei lupte la finea anului si éراسi in care cantitate si calitate trebue se ne incordamu poterile spre a delaturá pedecele, ce ni le punu inainte giurstarile, tempului si parte mare, si lips'a de acea energia strinsu unita si de francheti'a, care o pretinde in tóte luptele nóstre necesitatea cea neaparata a rezultatelor lor. —

La inceputulu anului trecut ne topieamu de dorinti'a de a ne vedé reprezentate interesele si dorintiele in diet'a tierii, pre care ni-o intipuieamu cá o templa a infratirei natiunilor colocuítóre. Ce se vedi inse, una fia-care natiune nutriá pentru scopulu seu intentiuni, multu, pucinu, inse totusi divergente dela opulu infratirei pe bas'a egalei indreptatiri politice nationale, ceea ce se dovedi nu numai din alegerile la dieta, ci, cum scim, chiaru de su durarea dietei. Maghiarii vrea se castige maiortate in dieta, se o dechiarese pe acésta la inceputu de nelegale, pentruca nu e conchiamata dupa legile din 1848 si asia se ne relege pe toti la Pest'a. Fratii sasi cu tóta

*) Acésta de altumintrea, acésta dare a si inceputu a scadá tare. Sum'a ei de es. in a. 1860 fusese 1,680,000 fl. In urmatorii doi ani s'au scutitu mai multi locuitori, eara in anulu 1863 a lipsitu din aceasi la 300 mii totu prin scutire. Pe a. 1864 earasi va lipsi preste 300 mii. (Vedi mai susu.)

pucinetatea loru la numeru se smancira totusi de venira pe bas'a cea mai lata representati si dorinti'a nu le erá mai cumpatata, decatu, cumu ai dice, a luá Transilvani'a in carca (pe spate) si a o transplantá de s'aru poté chiaru in senatulu angustu imperialu; ér' noi romanii cautamu pe totu loculu cu cine se ne infratimu, cu cine se pactamu o viétia nóua pe basea diplomei si patentei, ad. a dreptului egalu politicu-nationalu. Ne durea inse din sufletu, ca la totu pasulu respectivu dedeamu de intentiuni de a fi angustati pe catu s'ar poté in egalitatea drepturilor politice, mai vertosu in cea a oficialitatei limbei, fara de care nu se póte neci concepe dreptulu egalu politicu-nationalu.

Desbaterile dela cei doi articuli de lege despre egalitatea nationale si despre oficialitatea limbelor ne trasera velulu diosu, cá se scimu judeca. — Amu luptatu deci in an. trecutulu fara restimpu o lupta buna politica, nu scimu inse, déca rezultatele acestei lupte, ce depindu numai dela sanctionarea acestor articule si dela mai marea séu mai mic'a indurare a Domnitoriulu in obieptulu limbei, voru precumpani ele tóte sudorile si incordarile consacrate de fiii natiunei pentru asigurarea acestor odóra. Acésta remase inca ascunsu in sinulu an. viitoriu. (Va urma.)

Blasiu, 7. Jan. 1864. Astadata sum in pusetiunea placuta de a impartasi o noutate multu cumpanitória pentru venitoriulu scóleloru de aici.

Il. S'a D. consiliariu gub. Lazaru in Duminec'a trecuta descalecá aici pentru lamurirea decimelor, din cari se sustienu scólele Blasiului. Óspele de multu doritu si acceptatu intórse tempulu, ce ocupatiunile oficióse i-au lasatu in despuneie libera, spre a cercetá edificiulu scóleloru, pre profesori si tenerulu museu fisico-naturalu, cu care ocaziune benevolia ordiná o parte insemnata din frumós'a colectiune de minerali, care colectiune Il. S'a o facuse mai de multu cá oficialu montanisticu, ér' apoi o daruise acestui institutu. — D. consiliariu plecá astadi lasandu unu oficialu, care se continuedie lucrarea in caus'a decimelor.

Bine, ca a venit odata si tempulu, in care capitalulu insemnatu, ce provene dein desdaunarea decimelor, se nu jaca, cumu amu dice, inchisu in oua, fara de nece unu fruptu pentru scóle, de si veniturele din cari se sustienu ele in tempulu presente, nece pre de parte nu sunt de ajunsu. Profesorii cu léfa de „Kanzlei-Dieneri“ 400 fl. si cortelu, mai incolo nemicu, nece vorba de óre-care inmultire dupa anii de servitiu, nece prospecte de pensiune in betranetie séu potentia de a ti trage plat'a si atunci, candu tempu mai indelungatu ai fi cuprinsu de morbu, care se te impedece intru ducerea oficiului. Dein caus'a acést'a profesorii de aici dupa 2—5 séu celu multu 10 ani de servitiu, pre candu mai multu ar fi potutu se folosésca cá invatiatori, s'au cerutu la parochia, cá asia celu pucinu in catuva se si asecuradie venitoriulu; — ér' altii, cari nece de cumu nu s'au potutu desface de profesura, s'au respitu in tóte venturile. Institutiunea nu se póte se nu fia semtitu schimbarile dese ale statului personariu, ce a provenitu dein acésta lipsa de mediulóce. Es. S'a Metropolitulu si V. Capitulu la intrepunerea Rever. directoriu gimnasiale au facutu totu, ce li-a statu in potere, pentruca pre contulu desdaunarii decimelor se se asemne ceva anticipatiune pentru imbunatatirea starii materiali a scóleloru de aici. Inca pre tempurile cele mai absolutistice s'a recunoscutu insemnatarea acestor scóli, s'au facutu promisiuni de subventiunari pana dein cas'a statului, dara de datu nu s'a datu nemicu. Adeveratu aiurea s'a datu si deintru a statului, dar' aici nu s'a resolvitu deintru alu nostru alu scóleloru chiaru. — Ddiu scie, pentru ce!

Acumu inse audimu, ca dela locurile mai inalte s'a ruptu o suma óre-care pentru a imbunatati salariale profesorilor dela gimnasiu cu cate un'a suta fiorini si acést'a pre contulu cametelor provenitórie dein desdaunarea decimelor. Credu, ca in scurtu voliu poté scrie si mai lamuritu.

— Fiendu pre la inceputulu carslegiloru nu potu se nu ve scriu si de petrecerile publice, cari le vomu avé in cursulu loru Onoratorii nostri s'au unitu intru acea, cá si in Blasiu se se tiena trei baluri, éra venitul loru se se intórca spre scopuri comuni. Voru fi dara doue baluri, 24. Januariu si 28. Februariu st. n. pentru casin'a de aici, éra unulu in diu'a de trei santi, 11. Februariu, pentru ajutarea scolariloru meseri in casu de morbu. — u.

Vien'a, 4. Jan. n. (Estrasu din o epistola privata) . . . . . Domnia-Ta vei fi observatu din diurnalele de alte limbi, cumuca in septemanile din urma ale anului ce espirá, la inalt'a cancelaria r. a Ungariei pre lenga reimprospetarea

cestiunii celei mari unguresci urgitate din mai multe parti, s'a intreprinsu si óresi-cari schimbari in personalu, séu si in sistema? Acésta din urma nu se póte inca sci. Ceea ce voiescu a observa eu in acésta privintia este, ca cu acea ocaziune se denumira si doi romani din Ungari'a la posturi mai nalte, adeca D. consiliariu G e o r g i e P o p a, unu nume prea bine sunatoru la romanii din Ungari'a, nu numai, oi si la tóta intieleginti'a romanésca din tierile imperiului cele locuite de romani, cumu si D. doctoru de medicina C o n s t a n t i n u P o m u t i u.

Nu ca dóra asiú cugeta se'ti impartasiescu o lista de conduita á la Bezirkeri din sistem'a cadiuta, a barbatiloru romani de meritele celor doi mai susu numiti, departe se fia acésta dela mine, mai alesu, candu me vedu constrinsu a'ti marturisi, de si cu óresi-care rusinare a mea, ca pe celu anteu numitu neci amu avutu norocire de a'lu cunósce macaru in persóna, eara cunoscinti'a Dlui Dr. Pomutiu avuiu ocaziune de a'io face numai de cateva luni incóce si acésta inca numai in convorbiri fórte scurte, cá prin trécatu, cá in drumu. Cu tóte acestea imi sci slabitiunea ce am pentru unii ómeni cá se'mi insufle incredere si stima indata la prim'a vedere, candu cu altii mi se intempla tocma din contra. D. Dr. Pomutiu m'a castigatu din partea s'a precumu mi se pare pria acea seriositate antica ce jóca pe faci'a sa, camu si prin manier'a de a vorbi prea pucinu atunci, candu cineva l'ar asculta bucuros cu óra intréga. Aflandu eu de carier'a ce a facutu Dr. Pomutiu in calitatea sa de medicu, cugetandu in aceleasi momente la cativa barbati de ai nostrii de aceeasi profesiune, dintre carii unii pausésa de multu in sinulu lui Avramu, precumu oculistulu (si filologu) Molnár (la Sabiiu), Dr. Ramontiai (ardelénu, care inse a traitu cá medicu in Moldov'a, cunoscutulu fundatoru), Dr. Vas. Popu (repausatu in Zlatna), Vas. Erdeli, apoi la cei, carii se afla in viétia, Drii Ales. Teodori (din Pest'a, dusu inse de multu in Moldov'a), Sibineanu (dusu in 1834 in Romani'a), P. Vasiciu, Atan. Sander s. a., pe carii toti, afara numai de Molnar, am fostu norocitu ai cunósce, m'a interesatu prea multu cá se aflu cateva trasuri si din viétia Dlui Pomutiu. Aflandule pe acestea, nu me potu conteni, cá se nu ti le impartasiescu si Dtale.

Dr. Const. Pomutiu are dela 1862 incóce rangulu de consiliariu regescu, eara mai de curendu fú denumitu la cancelari'a r. de curte a Ungariei referinte in ramulu administrativu sanitaru.

Ei bine, ce ti se pare, cá prin ce felu de protectiune a fostu Dr. Pomutiu in stare de a nainta la unu postu cá a cel'a, pe care poti presupune ca'lu ambitunara multi altii de profesiunea Dsale?

Infaciosiati me rogu unu pruncu nascutu din o familia buna romanésca din Giula in comitatulu Bekes, remasu inse in etate de optu ani fara tata. Acelu teneru se lupta p'intre tóte greutatile si persecutiunile, caroru asemenea cea mai mare parte a tenerimii de astadi nu'si póte face idea, pana candu reésa cá se absólve partea teoretica a medicinei in universitatea dela Pest'a, eara, cea practica in universitatea din Vien'a, unde'si castiga si gradulu de doctoru in medicina; dupa aceea intra in servitiu la spitalulu celu mare (allgemeines Krankenhaus) unde in cativa ani practicandu in mai multe ramuri séu despartieminte, ajunge cá se fia denumitu de alu doilea medicu alu spitalulu. In a. 1847 Dr. Pomutiu fú insarcinatu a calatori cu spelele statulu in Angli'a, Franci'a, Belgiu si Germani'a, spre a cerceta tóte instituttele sanitarie cele mai renumite ale Europei luminate, de unde apoi se re'ntórse la Vien'a inestratu cu cele mai folositoare cunoscintie teoretice si practice, pe care le póte da numai unu studiu seriosu si intinsu aceluia, carele scia a se folosi de ocaziuni cá cea aici memorata. Dupace sparsera turburarile din anii 1848 si 1849 Dr. Pomutiu fú aplicatu pe la mai multe spitale militare cá medicu en chef, eara acestei probleme atatu de grele si potemu dice pe atunci fatale corespunse cu rezultatu atatu de stralucitu, incatu isi castigá preaanalt'a indestulare. In a. 1850 Dr. P. fú denumitu de referinte in departamentulu sanitaru la Temisióra, eara in a. 1854 de consiliariu in despart. sanitaru pentru provincoia Voivodin'a-Banatu, in care postu servi cu rezultatu atatu de frumosu, incatu earasi castigá indestularea si multumirea regimulu, pana ce in a. 1862 fú naltiatu pentru tóte meritele sale la rangulu de consiliariu regescu, precumu vediuramu mai susu. Eata deci, ca protectorii Drului Pomutiu n'au fostu altii, decatu talentele si virtuttele sale proprii. — Nu potu incheié fara a'ti mai insemna, ca Dr. Pomutiu cunósce pre lenga limb'a materna si latina, cumu si pre lenga german'a si magiar'a inca si limbele italian'a, francésca si englesésca un'a cá si alt'a de bine. —

Se aude, ca pentru conchiamarea dietei Ungariei s'ar face unele preparative la cancelari'a, unde tocma se afla si gubernatorulu gr. Palfi. — Intr'aceea tóte diurnalele aducu scirea, cumuca Esc. S'a Episcopulu rom.-catolicu Dr. Ludwig Haynald siaru fi datu resignatiunea in manele Mai. Sale si Il. S'a Domnulu Episcopu F o g a r a s y, regalistu si senatoru casei de susu, ar' fi meritulu de Episcopu rom.-catol. in Transilvani'a. — Se mai scrie, cá de siguru, ca A. D. Maximilianu ar primi definitivu tronulu Mecciculu, cea ce ar presupune o amicitia pentru viitoriu a Austriei cu Franci'a. — Siedintiele senatulu imp. din ambe casele s'au re'nceputu si in 10. in cas'a deputatiloru cerú ministrulu de finantia unu creditu extraordinariu de 14 mil. la bugetulu militariu pe a. 1864, dintre cari 10 mil. sunt pentru esecutiunea federativa in Holstein. Mülfeld si consoci interpelésa pe ministrulu Rechberg despre politic'a in cestiunea Schleswig-Holsteinéna, intrebandu, déca intregu ministerulu e responsabilu in caus'a aceast'a, si déca Austri'a cu Prusi'a ori fara ea va esecutá hotaririle, ce le va face federatiunea germana in caus'a Holsteinéna, séu nu, chiaru si candu ar amenintiá resbelu civilu si pericolulu desfacerei federatiunei? Respunsulu se astépta. — In cas'a de susu se desbate mai incolo bugetulu.

— Intre Franci'a si Austri'a se inschimba fórte dese depesie in caus'a miscariloru garibaldiane in Itali'a. Dn. ministrulu Franciei Droyn de Lhuys ecsousá pe V. Emanuelu, ca e departe de a face causa comuna cu partid'a actiunei si cu planele garibaldiane. — Conte Rechberg se aratá inse nemuliumitu ca aceste respunsuri, dicundu, ca va face responsabilu pe Victoru Emanuelu de ori ce intemplari ce ar' prorampe din partea lui Garibaldi si a partidei actiunei. —

CHRONICA ESTERNA.

Bucuresci. Din Stambulu se astépta o scrisóre a Sultanulu, cu rezultatulu conferintiloru própsete, in cari 5 poteri nu concedu secularisarea monastiloru grece. Inse Itali'a si Franci'a nu vrura a lua parte la conferintie, si tienu cu Romani'a, aare nu póta multa grija de cele 5 poteri.

Bucuresci, 27. Dec. v. 1863. ... Diurnalele de aici au reprodusu proiectulu de lege, asternutu adunarii legislative pentru armarea tierii (toti feciorii dela 20—25 ani, scrie „H. Z.“ — Pregatirile grandioése resbelice, precumu sosirea de curundu a 30,000 arme, 24 tunuri ghintuite, si altu materialu trebuintiosu la unu resbelu neci diurnaleloru straine neci aici nu mai sunt lucruri misterioése.

Noi nu suntemu chiamati a discutá cestiunea armarii tierii, neci a cercetá, ca óre cu ce scopu se facu atatea pregatiri grabnice belicoése — intr'o tíera neutrala garantata de Europ'a — pentruca a pastra neviolabilitatea neutralitátei, scimu ca face lipsa mare de atari armari. Apoi cestiuni de aceste importante, atingátore de esistenti'a Romaniei, este datorinti'a adunarii legislative ale dejudecá. Noi dara ne restringemu la altu lucru, care ne atinge pre noi romanii de dincolo de Carpati.

Aici s'a respanditu faim'a despre intentiunea de a organisá la primavéra si unu corpu de voluntari, adeca: un'a legiue straina.

Fara a comite o discretia, se ne fia permis a ne declará, ca noi nu credemu, ca Romani'a siar perde asia lesne din vederea ochiloru interesele sale cele mai sacre; — nu credemu, ca Romani'a s'ar departá, ar' esi din sfer'a neutralitátei, care este garanti'a cea mai sigura a drepturiloru viitorulu natiunei — si violarea careia ar fi peirea tierii, — pentru aceea noi nu ne-amu ocupá de neci o fama, care dreptu marturisindu, ni se si pare ridiculósa de n'amú vedé cu ochii insufletirea unguriloru, cari se afla pe aici, si de n'amú fi informati despre declaratiunile lorú scapate ici-colo, care le si relatamu.

Ei dicu: ca generalulu Türr in vér'a trecuta, candu erá in Bucuresci, se fia arangeatu aici in numele lui Victoru Emanuelu, cá se se infintiese unu corpu voluntariu (din unguri de aici) d'ocamdata camu suptu standariulu romanescu — éra apropianduse tempulu actiunii, Türr ar' luá comand'a corpulu susu disu maghiaru, si ar' atacá pe Austri'a cu ajutorulu Romaniloru in partile Transilvaniei etc. etc.

Totu d'odata intieleseramu, ca in capitala, precumu in orasiile mai mari ale Ungariei erau de curundu afisiate nesce proclamatiuni revolutionarie incuragiatórie dela Kossuth, in cari se dice, ca Ungari'a nu debué se gandésca la neci unu arangementu cu Austri'a, dar' se se pregátésca la o revolutiune generale — care s'ar sprijini de o parte prin ajutorulu strainu — care se dice, ca comitetulu revolutionaru pentru

independinți'a Ungariei de catra Austri'a, l'a formatu suptu presidiulu lui Kossuth etc. Curiositățile, mai bine dicundu absurditățile aceste le cetiseram și într'unu diurnalu italianu „Aliantia“, care este organu exclusiv alu lui Kossuth și Türr redigeatu in Milano de unu evreu maghiaru cu nume Helfi.

Dreptu, oa n'avemu autorizati'a natiunei noastre in mana, dara cunoscundu anemele romaniloru de dincolo de Carpati — cunoscundu insufletirea — spiritulu natiunei noastre — mai alesu maturitatea politica, si fidel'a credinți'a neclatita catra drepturile castigate de curundu — ne luamu dreptulu — cu care credemu a implini totu deodata o dorinta sacra — a raspunde in numele a trei milioane romani

D-lui Kossuth, Türr

și partisaniloru revolutionari cu tota francheti'a:

„Noi Romanii nu suntemu vecini pismosi, cari ne-amu bucura de peirea v'ostre; noi suntemu unu poporu francu si ca atari o spunemu; ne declaramu, ca: in casulu, de cumva orbi'a v'ostre v'ar aduce pana acolo, se incepeti o revolutiune in Ungari'a seu in Transilvani'a, noi nu vomu secundá, — nu este in interesulu nostru a ne combate si a ne varsá sangele pentru supremati'a maghiara, nu; — ci din contr'a este datorinti'a nostra sacra a sustiené, a sprigini pe Austri'a, adeca: Tronulu Maiestatei Sale Imperatului Franciscu Josifu, care a binevoitu a ne recunósce drepturile natiunei noastre politice si autonomi'a relegiunei in Transilvani'a; — si avemu sperantia, ca in scurtu tempu se va indura a ne recunósce aceste drepturi si in Banatu si in Ungari'a. Cati secolu de suferintie amu petrecutu suptu supremati'a fratiloru unguri?! Recunoscutu-neati drepturile nostre politice vreodata? Nu, neci de catu. Candu ati fostu fideli datului cuventu facia cu noi? Spuna istori'a. —

Óre n'amu avutu trist'a esperintia a vedé anemele v'ostre la 1848 si 1849, si chiaru si in parlamentulu din 1861? Cu ce ne-ati mangaietu? Cu nesce sofisme despectuóse?! Noi amu puté dice cu tota siguranti'a despre voi, ce a disu Napoleonu I. despre Bourboni, ca: Neci uitati, neci invatiati.

In decursulu anulu natiunea nostra s'a declarat in Sabiiu; amu tramisu deputatii nostri la consiliulu din Vien'a spre apararea drepturiloru nostre, spre spriginirea monarchiei si a tronulu, acésta politica vomu sustiené-o ori in ce casu, si in or-ce impregiurari, — fidelitatea si recunoacinti'a nostra este si va fi neclatita — pentru ca ea nu se baséa pe nesce fantome, ci pe o politica matura si fundata.

Pentru aceea ve spunemu si ve repetimu cu tota francheti'a, ca de cumuva voi cu maghiarii cei veti scóte din

minte a'ti cutediá si ati avé curagiulu a turburá pacea in tíera — incependu o revolta, — natiunea intréga este gat'a a versá picatur'a cea dupa urma a sangelui seu pentru drepturile castigate, pentru sustinerea tronulu, si pentru intregitatea monarchiei. —

Eaca acésta este devis'a romaniloru.

Se sciti, ca in privinti'a acést'a, natiunea nostra n'are renegati, natiunea este unita cá trupulu cu anim'a.

Se sciti, fratiloru maghiari, ca precumu Romanii, asia si Croatii, Serbii, Slavonii, si tóte celelalte natiuni diferite din Ungari'a si Transilvani'a sunt contrarie independinței Ungariei, noi cu toti dicemu, ce a disu unu barbatu escelentu!

De nu ar esist'a Austri'a, ar trebui se creamu un'a cu totii impreuna. Pentruca numai suptu standariulu ei póte fiasce-care natiune a'si pastrá drepturile politice si nationalitateá s'a, ér' o Ungaria independenta ar fi gehen'a tuturoru nationalitatiloru colocuítorie, cu nemicu mai buna de cumu o vediuira intre gemete si oftari proparintii nostri!! —

Nu voimu a atacá, a lovi una natiune intréga, dara vedemu noi totu cursulu lucrului si este lucru fórte dorerosu, ca o parte din fratii maghiari inca totu nu prevedu, si nu vréu se prevéda, ca tóte acestea rostite mai susu, sunt in a-deveru totu atatea aksiome, care nerecunoscundule isi voru contrage blastemulu viitorimeu loru. In locu d'ane ocupá cu totii impreuna spre progresulu moralu si materialu alu tiei, unii se lase a se amagi si a se legan'a in léganulu sofismeloru si ideelor irealisabile inspirate de 15 ani de Kossuth, Türr si compagni'a loru, — cari, precumu dise unu literatu celebru francesu despre densii, — sunt nesce comedianti politici — cari se nutrescu din politica — platiti astadi de unulu, mane de altulu; — densii traiescu din agitaciuni, fara a crede insisi, ca doctrinele propagate de densii s'ar puté realisá. — Or' n'ati vediuira pe Kossuth in Americ'a, cá republicanu — in Londonu cá roialistu — in Parisu cá imperia-listu, ear' in Marsili'a cá comunistu; si pe Türr 'lu vediuiram la a. 1860 in Itali'a cu Garibaldi — in Bucuresci agítandu in contra Poloniloru etc.

A mai crede cuvintelor doctrinei sale este dupa pareea nostra una orbire, o sminta politica, care nu póte fi ertata, si care nu dovedesce decat o nematoritate politica demna de tanguitu. —

Priimiti, ve rogu, Domnule, incredintiarea osebitei mele consideraciuni si stringerea manii fratiesci.

Dumnedieu cu noi si iubit'a nostra natiune!

Timothie Jago.

Invitare la prenumeratiune.

Neci noi, neci proparentii nostrii de vreo cateva secle incóce n'au traitu o epóca atatu de interesanta, cumu e acésta, ce ne sta d'inainte — si pe care trebuie se o numimu epoc'a luptelor pentru invingerea crizei bóleloru politice, care au secatu medu'a vietii la atatea popóre blanditie; epoc'a strafomarii é acésta, a prefacerei ilusiuniloru in realitate, epoc'a, care dospesce o fericita viétia pentru toti, cati o voru folosio cu privighiare neadormita, cu manecarea de deminétia, cu resemnatiune pre resoluta la activitatea, care ni se deschise pe campulu tuturoru drepturiloru politice, prin parintésca iubire de dreptate a pre-gloriosulu nostru imperatoriu. In man'a nostra ne e data dar' sórtea viitorulu nostru. Deci inainte! Timpulu e criticu; situatiunea de tóte partile ni se redica preste capu! —; nu scimu adi, cumu si unde ne vomu afla mane. — Si óre ne aflamu noi gata a infrunta dela noi or-ce cursa eventuala, or-ce periculu?! — Tóte natiunile Europei, tóte poterile ei se inarma, se punu la vedeta. — Aideti se ne imbracam si noi cu arm'a vighiarei, a soliditatei, si a resemnatiunei intru tóte; aideti se ne inarmamu si noi cu arm'a credinței si doveditei nostre lealitati; se nu fia unulu dintre noi, care dormitandu se se arunce cá transtorulu in braciule ur-sitei; ci unulu fiacare se siertfésca pe intrecute si se lucre asia, cá cumu dela lucrarea sa ar depinde fericirea patriei si a natiunei, susutienerea bunei ordini, a pazei si concordiei fratiesci si tóta splendórea sortii viitorie a patriei. — Cu acestea inarmati se petrecemu anulu nou, anulu desamagiriloru, si alu realitatei, care ne va asiediá temeli'a drepturiloru deopotriva, dupa cumu ne vomu lupta si in dieta si afara de ea pentru dreptatea, de care au insetatu atata timpu strabunii nostri fara a o gusta. — Redactiunea cá si pana acumu nu va lipsi dela ante-postulu seu, nu va crutia nemica, ci va procede ér' in santiani'a consciintei spre a emancipa, pe catu va poté, imultirea testulu dupa multimea prenumerantiloru.

Ér' capacitatile intielegintei nostre sunt cu deosebire rogate, a ne asocia si ajuta cu fetulu ingeniiloru, patrundietatei si alu maturei loru judecati, cá Redactiunea se póta fi si pe viitoriu bine si solidu informata dupa demnitatea on. publicu, care o protege cu nobilulu seu concursu.

10 fl. pe anu, 5 fl. pe sem. si 3 fl. pe 1/4 de anu; 16 in afara.

Prenumeratiunea se face prin DD. nostri corespondenti si prin posta cu epistole francate pe adres'a **Jacobu Muresianu in Braslovu.**